

BILJARTEN IN GENT

De Koninklijke Gentsche Biljart Academie: al meer dan een eeuw actief

Marc Hanson

Inleiding

In bijna alle Gentse lokale dienstencentra bestaat er een biljartclub waar senioren tot op hoge leeftijd recreatief biljarten. Sinds 1996 organiseren de centra eenmaal per jaar een onderlinge competitie die meestal begint in De Waterspiegel op Meulestede, waar twee kleine groene tafels staan. (afb. 1) Zo zetten de centra op hun manier een biljartraditie verder, die in Gent al meer dan een eeuw oud is. De Koninklijke Gentsche Biljart Academie (K.G.B.A.), de oudste van Gent, bestaat inderdaad al bijna 125 jaar. In deze bijdrage volgt een korte historische schets van deze club binnen een ruimere Gentse en nationale context. Om het verhaal niet te lang te maken, beperken we ons vooral tot de eerste eeuw van de clubgeschiedenis.

Topclub in biljartstad Gent (1897-1948)

Nog vóór de vooral Franstalige Koninklijke Belgische Biljart Bond (K.B.B.B.) in 1906 was gesticht, werd al op 1 oktober 1897 in Gent de Gentsche Biljart Club (G.B.C.) opgericht. De huidige naam zal er pas komen na een fusie in 1985, waarover dadelijk meer. Die vroege oprichting was geen toeval. Onder de gegoede klasse begon de biljartsport aan interesse te winnen. De matches werden gespeeld in de chiquere bier- en koffiehuisen, ook tijdens de Eerste Wereldoorlog. Die etablissementen werden toen ook gefrequiteerd door Duitse (onder)officieren. Tijdens het interbellum groeide Gent zelfs uit tot de belangrijkste biljartstad van ons land. De G.B.C. had toen al het gezelschap gekregen van andere sterke, Franstalige clubs als ‘Academie Gantoise de Billard’, ‘Cercle du Billard Gantois’ en de nog steeds bestaande ‘Académie de Billard Union’, opgericht in 1928, waarvan de leden, een veertigtal, nu

spelen in een prachtig kelderlokaal aan de Kantienberg. In die tijd waren ook de notulen van de G.B.C., kortweg de ‘Gentsche’, in het Frans opgesteld. De Vlaamstalige notulanten hadden immers hun middelbaar onderwijs nog geheel of gedeeltelijk in het Frans gedaan.

Afb. 1: In maart 2016 won Robert Galle (2de van links), de voorzitter van biljartclub De Horizon, met glans het Carambole Biljarttoernooi Vrijspel van de Gentse Dienstencentra. In het midden de toernooivoorzitter en verder de andere finalisten.

Vanaf 1925 nam de ‘Gentsche’ haar intrek in het Café du Théâtre aan de Schouwburgstraat. De ongeveer 50 leden speelden er op één kleine en één matchtafel. Onder het voorzitterschap van de scheikundige Guillaume De Smet (1882-1955) steeg het aantal leden in 1926 tot ongeveer tachtig. Tijdens de moeilijke jaren van de Tweede Wereldoorlog zou De Smet rector worden van de Gentse universiteit. In 1927 werd een goed georganiseerde competitie met de al genoemde Gentse clubs op poten gezet en al gauw uitgebreid tot sociëteiten uit andere steden als Brugge, Oostende, Brussel en Luik. Mede dankzij dit initiatief zou in oktober 1931 het honderdste lid worden ingeschreven. Ondertussen was de Gentse club, bekend door zijn vele activiteiten en een internationale topspeler, door een K.B. van 27 juli 1929 koninklijk geworden. Die internationale speler was Gustaaf Van Belle (Assenede, 1889 – Gent, 1961), die zijn gloriejaren kende van 1923 tot 1939. (afb. 5) In die periode werd hij meerdere keren Belgisch, Europees en wereldkampioen in verschillende disciplines.

BILJARTBENODIGDHEDEN

E. Tremerie

SLUIZEKEN 17, - GENT

den 7-2-55

M. Jansen werkeude Staatschappij
"Tooruit nieuwe Vaart 286, Gent Debet

TELEFOON: 32536
H. R. G. 258.49
Postcheckr. 45.36.74

Voor verkoop en levering van het volgende betaalbaar te Gent.

Opdeling: lokaal terbroedering		
1. Quenen van:		
19 Quenen a 35.-	665	-/-
Toestelling "lurwerk"	100	-/-
1 doos kruit	35	-/-
	800	-/-
	36	-/-
	836	-/-

S.M. VOORUIT N°4
 - 9.11.1955
 BEIEME VAART-286-GENT

Caks 4570
 606.74

4.2.55 9F- 318740
 4.2.55 9F- 318741
 4.2.55 9F- 318742
 4.2.55 9F- 318743

Afb. 2. Een factuur van de biljartzaak van Emiel Tremerie, toen (nog) gevestigd aan het Sluizeken, uit 1955. Let op het logo: de T van Tremerie met twee gekruiste keus en drie biljartballen (privécollectie Ph. Bockstael).

In het begin van de jaren dertig waren er strubbelingen door naijver en persoonlijke rivaliteiten. In 1933 nam het bestuur collectief ontslag en in 1934 waren er kort na elkaar twee voorzitters. Een aantal leden verliet de K.G.B. en vestigde zich in lokaal 'Zenith', het latere Biljart Palace, aan de toenmalige Dierentuinlaan (nu Muinklaan). Hierna werd de ruzie bijgelegd en werkten de toen meest vooraanstaande clubs samen om de Belgische biljartkampioenschappen in Gent onder de beste omstandigheden te laten betwisten. Ze vonden plaats in het voorjaar van 1935.

Naast rijke(re) burgers in deftige etablissementen, biljarten Gentenaars vóór de Tweede Wereldoorlog ook al volop in volkscafés, die over een groene tafel beschikten. Door die link met cafés was de sport een exclusieve mannenzaak. Vrouwen lieten zich daar meestal alleen maar zien op de kampioenenviering van de club. Aan die volkse biljartcafés was er meestal een club verbonden van tien à twintig leden, soms ook meer. 'De Lustige Spelers', opgericht in 1925, telde tien jaar later al 35 leden. 'Onder Ons' werd in 1935 opgericht in café Picardië in de Burgstraat en telde slechts twaalf leden, maar het was een blijver. In 1985 zou de club naar aanleiding van zijn 50-jarig bestaan op het stadhuis worden ontvangen. Tijdens de economische crisis van de jaren dertig vlotte het niet zo goed met de meubelmakerij van Emiel Tremerie aan het Sluizeken. Uit noodzaak startte hij, zelf een goede speler, in het ouderlijk huis een café met een paar biljarts.

De caféclubs waren niet aangesloten bij de nationale bond en weerspiegelden de politiek - ideologische strekkingen van die tijd. Zo speelden de 'rode' arbeiders biljart in de Vooruit en andere 'rode' cafés in arbeidersbuurten. Ook katholieken en liberalen hadden hun eigen trefpunten. Die clubs hadden nauwelijks een clubkas die naam waardig. De leden speelden gratis carambole, zodat de cafébazen hun inkomsten moesten halen uit de consumpties. De spelomstandigheden en het materiaal waren als gevolg hiervan niet optimaal. Door andere luidruchtige aanwezigen hadden de spelers het wel eens lastig om zich te concentreren of te weinig plaats om behoorlijk af te stoten. Het groene laken, de speelballen en de beschikbare keus waren vaak van slechte kwaliteit, de verlichting boven de tafel liet te wensen over en elektrische verwarming er onder was er nog maar zelden. Nu heeft iedere speler één of meerdere keus, toen had bijna niemand er een, buiten de meer gegoeden van de betere clubs. Een paar jaar na de opening van zijn biljartcafé nam Emiel Tremerie de biljartzaak van een vriend in de Lange Steenstraat over. Hij bracht de winkel naar hetzelfde adres als het café en bouwde een bloeiende zaak op in alles wat nodig was om te biljarten. Hij verkocht ook artikelen die bij andere spellen hoorden zoals kaarten, dammen, schaken, darts enz. en verder bekers en schalen voor de winnaars. (afb. 3)

Afb. 3. Vòòr de start van het internationaal toernooi driebanden schaal M. Mores, ingericht door biljartclub Zuid in café-restaurant Den Yzer in de Vlaanderenstraat te Gent, bracht voorzitter V. Van der Klooster (met bril) hulde aan Raymond Ceulemans (tweede van rechts). Die was kort voordien in 1962 wereldkampioen geworden in deze discipline. Op de foto ook René Vingerhoedt, de grote Laurent Boulanger en de Gentse ereklasser Arnold de Paepe (privécollectie Ph. Bockstael).

Veel (club)spelers hebben de eerste vaardigheden van het moeilijke biljarten als tieners onder de knie gekregen in de parochiale kringen. Die hadden bijna allemaal één of twee tafels, die vaak nog aftandser waren dan in de volkscafés, maar ze volstonden om de eerste beginselen te leren. Ook katholieke en socialistische werkmanskringen beschikten vaak over een biljart. Zelfs in kantines van grote bedrijven begonnen ze op te duiken. Ook in de recreatiezaal van colleges, athenea en internaten konden de leerlingen niet zelden biljart spelen. Tijdens de oorlogsjaren beoefenden veel leden hun sport gewoon verder, ook die van de ‘Gentsche’. In 1948 werd met één jaar vertraging het 50-jarig jubileum van de club gevierd. In dat jaar werd de K.G.B. erelid van de Koninklijke Belgische Biljart Bond.

Naoorlogse bloei (1945 – ca. 1970)

Na de oorlog konden liefhebbers in tientallen Gentse cafés biljarten (carambole), vooral in clubverband. De cafés aan de Korenmarkt alleen al telden samen twaalf groene tafels. Die clubs waren niet aangesloten bij de Bond en hadden ieder hun eigen café, waar de leden oefenden en onder elkaar competitie speelden. Jongere leden leerden meestal het spel van een oudere, meer ervaren speler en door veel te kijken en te oefenen. De tieners die nog niet op café gingen, konden terecht in de parochiale kringen en clubhuizen, die bijna allemaal een biljart voor carambole hadden. Gent met randgemeenten telde toen ruim zestig parochies, zodat alleen al daar tientallen biljarts ter beschikking stonden, zij het meestal van povere kwaliteit. Ook in de refter van sommige bedrijven en instellingen (Vynckier, Uco, Ebes, Brandweer, en zelfs boven in de Boekentoren, enz.) stonden een of meerdere biljarts.

Door de stijgende welvaart op het einde van de jaren '50 en vooral tijdens de 'golden sixties' kochten steeds meer spelers een eigen keu in een van de Gentse biljartzaken. In 1953, op zijn zestiende, maakte Walter Tremerie, de zoon van Emiel, zijn eerste biljarttafel. Ze werd verkocht aan club *Ringskopf* in de Gebroeders Van Eyckstraat. Sindsdien produceerde het familiebedrijf honderden biljarttafels en een veelvoud aan keus. In die periode werden ze nog manueel gemaakt, later met een volautomatische draaibank. In de twee decennia na de oorlog verbeterde ook de kwaliteit van de speeltafels en de ballen, eerst van ivoor, nu allemaal van kunststof gemaakt. Sommige cafébazen en clubs vonden soms een sponsor, bijvoorbeeld de brouwer die het bier leverde. Op die manier kwam er (betere) verlichting boven en verwarming onder de tafel en kon het laken op tijd vervangen worden. Daarvoor kon men terecht bij Tremerie en bij Vermeulen in de Burgstraat of bij Rothiers aan de Hoogpoort.

Maar zelfs met die verbeteringen konden die clubs en spelers zich nauwelijks of niet meten met het dozijn clubs dat wel aangesloten was bij de Belgische Biljartbond en dat speelde in chiquere etablissementen. De leden betaalden lidgeld, vonden meestal sponsoring in eigen kring en ze beschikten over beter materiaal. De *K.G.B.* behoorde tot die groep en speelde nog altijd in Café du Théâtre. De club telde zoveel leden dat een aantal van hen naar andere clubs overstapte. Daarna schommelde het ledental tussen de veertig en vijftig. In 1956 werd Leo De Budt (Den Haag, 1919 – Gent, 2010), de bekende striptekenaar Buth, secretaris. Vanaf 1946 verschenen de avonturen van stripfiguur Thomas Pips in Het Volk en zijn populair Tourkrantje. Dankzij De Budt bleef een deel van het clubarchief bewaard. In 1958 werd het 60-jarig jubileum van de club gevierd. In dat jaar vond in de nu al lang verdwenen *Ancienne Bel-*

gique in de Veldstraat het Europees kampioenschap kader 45/2 plaats. De Nederlander Piet van de Pol, de oudste deelnemer, brak daar het wereldrecord in deze discipline met een serie van 400 caramboles. In 1960 werd de tenor Karel Locufier (1904-1972), in zijn vrije tijd een gepassioneerd biljarter, voorzitter tot 1967. Na een mooie carrière als operazanger en regisseur, werd hij in 1961 de dynamische directeur van de in crisis verkerende Opera van Gent.

Ook de Académie de Billiard Union behoorde nog altijd tot de Gentse topclubs. In 1948 werd de club omgevormd tot een vzw en in de jaren '50 verhuisde hij van het Wilsonplein naar het Graaf van Vlaanderenplein. Het was een dure privéclub waar sommige biljarters ook bridge speelden. *Zuid*, opgericht in 1939 en vanaf 1957 onder dak in het ondertussen verdwenen hotel 'De Yzer' in de Vlaanderenstraat, was in die jaren eveneens een respectabele club. (afb. 4) Hij telde heel wat goede spelers, maar geen kampioenen van internationaal niveau. Arnold de Paepe (+ 1990) groeide wel uit tot een topper in het populaire driebanden. Hij behoorde tot de biljartclub De Gouden Sleutel in het gelijknamige café in Klein Turkije. Na enkele jaren lidmaatschap baatte

Afb.4. Het verdwenen Hotel Metropole met prachtig overdekt en bebloemd terras aan de Prinses Clementinalaan, 73, in de tijd van de Wereldtentoonstelling in Gent in 1913. Het hotel, toen eigendom van René Van Laethem-Temmerman (bij de ingang), was nog maar enkele jaren daarvoor gebouwd. Na verschillende eigenaars werd Jos Vervest er uitbater en voorzitter van zijn succesvolle biljartclub, die daar een prachtig lokaal had (privécollectie Ph. Bockstael).

Afb. 5. Biljarter Gustaaf Van Belle.
(www.be-ja.nl/kampioenen/belgie-en-frankrijk/gustave-van-belle).

hij zelf de zaak uit samen met zijn vrouw Claudette. Gedurende vele jaren organiseerde de club de ‘Schaal Van Laere’, een driebandenturnooi voor ereklassers. In het café stond er een uitstekende matchtafel van de firma L. Van Laere uit Brussel. In 1965 verhuisde Jos Vervest (Ekeren, 1905 – Gent, 1999), na een succesvolle internationale carrière als carambolebiljarter in vrij spel en kader, naar Gent om er ‘Brasserie Metropole’ in de Prinses Clementinalaan vlakbij het Sint-Pietersstation uit te baten. (afb. 5) Hij blies biljartclub Metro, opgericht in 1955, direct nieuw leven in. Na een paar jaar telde de club bijna honderd leden, sommige van (ver) buiten Gent. Hij gaf er als een van de weinige toppers ook les aan tieners en amateurs.

Achteruitgang door concurrentie (ca. 1970 – 1997)

Van 31 maart tot 8 april 1972 organiseerden de belangrijkste clubs van Gent het wereldkampioenschap carambolebiljarten in de verschillende disciplines. Het vond plaats in de lokalen van de stadsschool aan de Neermeerskaai. Twee weken later vierde de K.G.B. met veel luister het 75-jarig jubileum, waarna het met de club snel bergaf ging. Omdat de lokaalhouder besliste om de twee biljarts te verwijderen om meer plaats te ruimen voor het serveren van dagmenu's, moest het bestuur dringend op zoek naar een nieuw onderkomen. Uiteindelijk vond de club een nieuw lokaal in het Gentse bowlingcentrum tegenover het Gravensteen. Als gevolg van de dubbele verhuis in één jaar tijd stopten veel (oudere) leden met biljarten of ze werden lid van De Gouden Sleutel. Het ledental liep terug tot vijf à zes en ze speelden te midden van het bowlinglawaai op twee slecht onderhouden groene tafels.

De club was lang niet de enige die toen in de problemen kwam. Heel wat (volks)cafés sloten de deuren, andere werkten de carambolebiljarts buiten. Het ledental van de eens zo bloeiende club van Vervest liep in de jaren tachtig snel terug tot minder dan twintig. Een in 1992 voorgestelde fusie met Zuid mislukte finaal en even later sloot ook Brasserie Metropole de deuren. Toen stond er in de vele horecazaken aan de Korenmarkt ook al geen enkele biljart meer. Mede door het teruglopen van het carambolebiljarten en de sterke concurrentie uit het buitenland, stopte Tremerie met het maken van biljarttafels. De fabricage van degelijke keus ging door, maar ook hiervan werd de export stopgezet onder druk van de lage loonlanden. Toen bleef alleen nog de winkel voor biljart- en andere spelartikelen over, die nu ook al tot het verleden behoort.

Hoe is die achteruitgang van een overigens al kleine sport te verklaren? Door het verdwijnen van heel wat biljartcafés en -clubs en parochiale kringen kregen geïnteresseerde jongeren veel minder kans om het moeilijke spel te leren. Belangrijker nog was de toenemende concurrentie van het tapbiljart (al vanaf de jaren '50) en later van snooker en pool. Voor de caféuitbaters was een tapbiljart goedkoper in aanschaf en hij nam veel minder plaats in. Bovendien moesten spelers vóór elke partij een muntstuk insteken om te kunnen beginnen, terwijl carambole meestal gratis was. Na korte tijd gingen cafébazen ook voor carambole met een tijdsklok werken, waardoor sommige spelers wegbleven. Veel caramboletafels werden ook vervangen door snookertafels. Dit spel oogde kleurrijk en spectaculair en werd vooral gespeeld door jonge mannen met enige branie. Dat sprak de jeugd meer aan dan het 'saaie' carambole. Dankzij de BBC-uitzendingen in kleur kon het ook in Vlaanderen al snel ge-

volgd worden. In tegenstelling tot de carambolespelers konden de topsnooke-
raars aardig wat geld verdienen. Ook lokaalhouders verdienden er meer aan:
in de jaren '80 ongeveer 200 fr. per gespeeld uur, ongeveer vier maal zoveel
als één uur carambole op een matchtafel. Enkele jaren later kwam uit de
Verenigde Staten het gemakkelijkere en attractievere pool overgewaaid, dat
vooral bij jongeren snel populair werd.

De nieuwe trends tekenden zich ook in de Arteveldestad snel af. De clubs van
tapbiljart rezen vanaf de jaren vijftig als paddenstoelen uit de grond. Snookertafels
verdrongen die voor carambole en lokten een jong publiek van
onder andere studenten. In juni 1985 vond in het 'Ghent Snooker Palace' in
de Rekelingestraat het eerste 'Openings-snookertornooi' plaats met 20.000 fr.
aan prijzengeld. In 2000 werd in de Sint-Pietersnieuwstraat het toen grootste
Belgische poolcentrum geopend met liefst 24 tafels. Voorjaar 2007 werd in
Gent het Europees kampioenschap voor Landenteams Snooker voor heren,
dames en veteranen georganiseerd onder de leiding van de Vlaamse Snooker
Federatie, afdeling Oost-Vlaanderen. Dit is maar een kleine greep uit de vele
clubs en activiteiten van de 'concurrentie'.

Beperkte heropleving (ca. 1975 – 1997)

Toch was het niet allemaal kommer en kwel voor de K.G.B. en het Gentse
carambole in het algemeen. Dankzij de inspanningen van voorzitter Roland
Henderick kon de club vanaf september 1975 weer van wal steken in 'Bras-
serie Ronde' op de hoek Kortrijksesteenweg – De Kerhovelaan, waar al
enkele niet-federatieclubs speelden. Na één jaar werd de biljartzaal vergroot
en verfraaid volgens een plan van ondervoorzitter en architect Dirk Martens.
De club beschikte nu over één matchtafel en twee kleine tafels. In juni 1977
werd de jonge Paul Henderick tot nieuwe voorzitter gekozen. Onder zijn dy-
namische leiding werd de club weer gezond: herziene statuten, een gevulde
clubkas, groei van het ledental tot ongeveer twintig, goede resultaten op Gents
en nationaal niveau. Op 30 april 1985 fusioneerde de Koninklijke Gentsche
Biljartclub met de pas in 1982 in Gentbrugge opgerichte G.B.A. (Gentse
Biljart Academie) tot de K.G.B.A. (Koninklijke Gentsche Biljart Academie).
De jonge G.B.A. speelde haar matches in de 'Regency Inn'. Deze zaak langs
de Brusselsesteenweg werd het lokaal voor de fusieclub, die startte met 55 le-
den, van wie 41 federatiespelers. Ook andere clubs in moeilijkheden wisten
herop te leven dankzij de fusie met een andere club. Zo was 'Union', dat ook
een kleine bridgeafdeling had, al in 1982 gefuseerd met 'Sandeman' (ge-
noemd naar een bodega aan de Kouter), de kleinere biljartcomponent van de
bridgeclub Squeeze, tot **Union Sandeman**.

Al in 1985 behaalde de K.G.B.A. mooie resultaten in de Beker van België en in het interclub vrij spel te Herentals. De organisatie van het kampioenschap van België ereklasse artistiek biljarten tijdens het speeljaar 1987-1988 was een topevenement voor de club. Toen werden ook de eerste contacten gelegd met de toekomstige sponsor 'Ippa-spaarbank'. In die tijd telde de club twee ereklassers: Walter Leman en Freddy Coppens. De vereniging van ereklasse-spelers (VES) was kort daarvoor in 1983 opgericht. Om allerlei redenen ging het een paar jaar later weer fout, zodat het ledental op het einde van het werkjaar 1990-1991 tot vijftien was gedaald. De oplossing werd gevonden door de verhuis van de club naar het 'Snookerpaleis' ongeveer één km verder langs de Brusselsesteenweg. Daar verving uitbater Eddy D' Haene een paar snookerdoor caramboletafels. In 1997 was de K.G.B.A. aan een nieuwe bloeiperiode begonnen. De ongeveer 40 leden beschikten er over twee match- en zes kleine tafels. In diverse disciplines en op verschillende niveaus zetten de leden weer knappe resultaten neer. In dat jaar kon de club met een gerust hart honderd kaarsjes uitblazen en de toekomst optimistisch tegemoet zien.

Afb. 6. Een typische heropbloeiende biljartclub in de jaren '70: café Het Tonneken in de Lange Violettestraat viert haar kampioenen (met erelint) onder het genot van spijs en drank. De vrouwen speelden er pietjesbak en sommige dames hielpen bij het noteren van de punten of het bijhouden van het scorebord tijdens biljartwedstrijden (foto R. Galle).

Ook andere caramboleclubs wisten zich te herpakken door fusie, sponsoring, de organisatie van belangrijke evenementen, de toename van het aantal caramboletafels en het ontstaan van nieuw talent in sommige clubs. (afb. 6) Die nieuwe toppers in eigen stad waren een voorbeeld en stimulans voor jong talent om zich verder te bekwamen in carambole. Zo was de al genoemde Arnold De Paepe, lid van club Union, een natuurtalent dat zich snel ontwikkelde tot een excellente driebandspeler. Na persoonlijke lessen bij de Antwerpenaar René Vingerhoedt, werd hij tot ieders verrassing begin 1973 Europees kampioen driebanden in Crosne, niet ver van Parijs. Maar zoals zoveel andere toppers botste hij op Raymond Ceulemans, de grote slokop van titels in zijn discipline vanaf 1962 (eerste wereldtitel) tot ca. 1990. Mentaal moegestreden en wat gefrustreerd door het meesterschap van de Mechelaar, liet hij na een paar misers de armen hangen. Hij wees er terecht op dat er zelfs met internationale titels maar weinig te verdienen viel: een schaal of beker en wat prijzen in natura, nog niet genoeg om de onkosten van verplaatsing, verblijf, etc. te compenseren. Pas vanaf het midden van de jaren tachtig, toen Ceulemans en een paar anderen profspeler werden, verhoogde de Belgische Biljartbond het prijzengeld en mochten spelers op hun hemd of jasje, niet te opvallend, reclame maken voor een sponsor. De Paepe benadrukte ook dat het veel geld kostte om bij toppers les te volgen. De op 7 september 2018 overleden Peter Bracke was de beste leerling van Jos Vervest. (afb. 7) Tussen 1982 en 1990 behaalde hij in de disciplines vrij, kader en vijfkamp titels in de hoogste nationale klasse. Als de Europese en wereldkampioenschappen in zijn disciplines in die tijd niet zo drastisch waren teruggeschoefd, had hij daarin ongetwijfeld meer dan eens het podium gehaald. Later was Peter gedurende vele jaren de leider van bil-

Afb. 7. Herinnering aan Peter Bracke, een van de beste Gentse biljartspelers van zijn generatie in vrij spel, kader en vijfkamp. Hij was de talentrijkste leerling van Jos Vervest.

jartclub 't Lammeken in het gelijknamige café aan de Brugsesteenweg dicht bij Mariakerke.

Alle genoemde factoren leidden tot een heropleving van het carambolebiljart: bestaande clubs kregen een nieuwe impuls of vervelden tot nieuwe. Deze eeuw werden ook enkele volledig nieuwe clubs opgericht zoals in 2016 de 'Biljart Academie Centrum Gent' in de cafetaria van zwembad Van Eyck. Daar staan momenteel twee grote en twee kleine tafels. In dé Gentse biljarttempel 'Argos' langs de Antwerpsesteenweg werden de snookertafels door gebrek aan geregelde bezetting geleidelijk vervangen door carambolebiljarts. De laatste snookertafel verdween er in 2007. Verscheidene spelers gingen ook over van tapbiljart en snooker naar carambole; ze beschikten al over een basistechniek. Een vijftal clubs, waaronder de K.G.B.A., hebben in 'Argos' hun vast lokaal. Ook niet-aangesloten amateurs zijn er welkom tegen betaling via een tijd klok. Spelers van buiten Gent komen er eveneens oefenen en spelen. In Gent zelf heeft de K.G.B.A. in het bijzonder en het carambole in het algemeen, een moeilijke tijd gekend, maar nu is er voor deze kleine sporttak weer reden tot enig optimisme.

Met dank aan Robert Galle, oud-speler van de K.G.B.A. en gewezen officieel scheidsrechter, voor zijn medewerking.

Bronnen en literatuur

- *Club-Historiek K.G.B.A. 100 jaar 1897-1997*, Gent 1997. Brochure op basis van bewaarde archiefgegevens van de club. Het oudste verslagboek van vóór 1925 is wellicht door de verandering van lokaal in dat jaar, verloren gegaan.
- In het najaar van 2018 gevoerde gesprekken met vooral oudere biljarters
- *Het Nieuwsblad*, 19.05. en 27.05. 2016, Nieuw leven in cafetaria van zwembad Van Eyck.
- Sint-Amansberg. Documentatiecentrum M. Gyseling, Archief Verenigingen: Biljart, Snooker en Varianten (krantenknipsels 1935-2012).
- Vangansbeke J. (2012), Gentse biljartspelers, -lokalen en -clubs, in: *Ghendtsche Tydinghen*, jg. 41, p. 358-371.